

Nr. 287 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** maart 2020
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Nog weinig corona besmettingen in Afrika

In heel Afrika zijn halverwege maart pas 377 besmettingen gemeld, slechts 0,2 procent van het totaal in de wereld. Sommigen zeggen dat het virus moeilijk gedijt in het warme en vochtige klimaat in grote delen van Afrika, maar daar is geen bewijs voor.

Van de 54 landen op het continent hebben er 28 te maken met het coronavirus. Maar in dertien landen gaat het officieel maar om één geval. De meeste zieken zijn buitenlanders die naar Afrika reisden. Slechts een derde van de ziektegevallen is lokaal, zij zijn door niet-Afrikanen besmet. Het virus rukt wel op in de Noord-Afrikaanse landen, met Egypte aan kop met 126 besmettingen. Ook Zuid Afrika heeft relatief veel besmettingen: 64.

Ondanks de lage aantallen besmettingen is er reden tot zorg. De medische faciliteiten en infrastructuur zijn fragiel in de meeste Afrikaanse landen. Er is een groot gebrek aan beschermende kleding en mondkapjes voor gezondheidswerkers. De verwachting is dat de besmettingsgraad groot is als het coronavirus zou toeslaan. Mensen in Afrika leven vaak dicht op elkaar met een slechte watervoorziening. Goed handen wassen om niet besmet te raken is voor hen ondoenlijk.

Bovendien kampt Afrika op grote schaal met andere ziekten als malaria, gele koorts, mazelen en HIV, die in combinatie met het coronavirus snel dodelijk zijn. In zo'n geval kan het percentage doden in Afrika veel hoger zijn dan wereldwijd. Niet voor niets waarschuwde de baas van de Wereld Gezondheidsorganisatie WHO, Tedros Adhanom Ghebreyesus, dat "zijn grootste zorg de verspreiding van het virus is naar landen met een zwak gezondheidssysteem." Hij doelde vooral op Afrika.

Als Europa de Covid-19 uitbraak onder controle krijgt, ontstaat er een groot risico op herbesmetting vanuit Afrika als het virus daar een uitslaande brand wordt. Zo ontstaat een vicieuze cirkel van besmettingen. (*Bron: Trouw, 16/3/2020*)

**Uitgeputte gezondheidssystemen in Afrika kunnen een grote coronacrisis niet aan
Zijn de landen van het continent klaar voor de pandemie? In sommige landen zou de ervaring die is opgedaan met andere besmettelijke ziekten behulpzaam kunnen zijn.
Maar de fragiele medische voorzieningen zijn reden tot zorg.**

In de Congolese hoofdstad Kinshasa werd vorige week melding gemaakt van een eerste coronapatiënt. Dat plaatst de Congolese gezondheidszorg voor een nieuwe uitdaging, net nu in Oost-Congo ebola eindelijk is bezworen. Dokter Claire Bourgeois, die voor de medische NGO 'Dokters van de Wereld' de internationale taskforce over het coronavirus opvolgt, denkt dat een land als Congo kan voortbouwen op structuren, kennis en maatregelen die werden opgebouwd om de ebola-epidemie te bestrijden. "Congo heeft behoorlijke ervaring

opgebouwd met sensibiliseringscampagnes. Het heeft knowhow in preventie en aanpak zoals patiënten isoleren en de omgeving beschermen.”

Maar de Congolese arts Jean-Jacques Muyembe-Tamfum is veel pessimistischer. “Onze infrastructuur is hier niet voor uitgerust”, zei hij tijdens een persconferentie in Kinshasa. Hij vreest dat het coronavirus in een land als Congo wel eens veel dodelijker kan worden dan in een gemiddeld Europees land. Muyembe-Tamfum is de man die in 1976 het dodelijke virus ebola ontdekte. Hij stond sindsdien bij elke uitbraak in de vuurlinie. Als directeur van het *Institut National pour la Recherche Biomedicale* is het zijn taak om een nationale strategie uit te werken. Hij wijst erop dat de sterftcijfers die we nu kennen, zijn gebaseerd op een Europees zorgsysteem. Maar als corona naar Congo komt, waar de ziekenhuizen niet goed uitgerust zijn, dan krijg je iets anders. Voor de behandeling van patiënten is extra ademhalingsondersteuning nodig. En dat, vreest Muyembe-Tamfum, zou ervoor kunnen zorgen dat de dodentol in zijn land veel hoger zal liggen dan in China en Europa. Want de meeste ziekenhuizen in Congo hebben deze mogelijkheid niet.

Omdat de zorgsystemen zo zwak en ontoereikend zijn, is preventie in arme landen extra cruciaal. Dat betekent: tot in de dorpen en de sloppenwijken mensen informeren over het virus, wat de impact is, hoe jezelf te beschermen, het belang van hand- en mondhygiëne uitleggen. Verder is belangrijk om ervoor te zorgen dat medisch personeel voldoende beschermingsmateriaal – zeep, mondmaskers en handschoenen – ter beschikking heeft.

Artsen Zonder Grenzen (AZG) heeft enkele medische missies naar Congo, Benin, Rwanda en Burundi opgeschort. De organisatie wil daarmee voorkomen dat zij het virus vanuit Europa importeert. De kleine ziekenhuizen waar AZG mee samenwerkt zijn niet uitgerust om zwaar zieke patiënten behandelen. Er zijn bijvoorbeeld geen beademingstoestellen. Daarom gaat de materiële ondersteuning van de partnerziekenhuizen in diverse landen door.

AZG benadrukt dat de wereld wakker moet worden geschud. Deze crisis is, na ebola, een nieuwe en dringende herinnering aan de absolute noodzaak om overal sterke en weerbare gezondheidssystemen op te bouwen. AZG dringt erop aan dat iedereen toegang heeft tot gezondheidszorg, zowel COVID-19-patiënten als alle anderen. Dat betekent voorkomen dat ziekenhuizen overbevolkt raken, en garanderen dat er voldoende verzorgend personeel is, ook al loopt het aantal patiënten en de intensiteit van de zorg op. De bijkomende inspanningen voor COVID-19 mogen niet ten koste gaan van andere patiënten, want die hebben ook recht op zorg.

Artsen Zonder Grenzen is vooral bezorgd over de impact die het virus kan hebben op groepen die in uitermate kwetsbare omgevingen leven: daklozen, mensen die opeengepakt leven in vluchtelingenkampen, of bevolkingen in landen in conflict zoals de Centraal Afrikaanse Republiek, Jemen of Syrië. “Al die mensen overleven nu al in zeer harde en onhygiënische omstandigheden, en hun toegang tot gezondheidszorg is sowieso erg gebrekkig”, zegt AZG. “Dat bemoeilijkt ook het invoeren van preventieve en beschermende maatregelen, zoals handen wassen of sociale afstand in acht nemen.” (Bron: *MO Magazine*, 13/3/2020)